

Katowice, dn. 1 października 2024 r.

Informacja uzupełniająca dot. propozycji apelu OPOS w/s ułatwienia dostępu do zawodu przedszkolnego i psychologów pracujących w szkołach i przedszkolach

Śląski Związek Gmin i Powiatów zwrócił się do kilku jst członkowskich o wyrażenie opinii nt. projektu apelu Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych (OPOS) w sprawie **ułatwienia dostępu do zawodu przedszkolnego oraz psychologów pracujących w szkołach i przedszkolach**, który został opracowany przez Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego. Dodatkowo poprosił o udzielenie odpowiedzi na kilka pytań uzupełniających, których analiza – w połączeniu z danymi uzyskanymi od innych jednostek samorządu terytorialnego z woj. śląskiego – umożliwi rozeznanie skali przedstawionego problemu i wypracowanie wspólnego, kompleksowego stanowiska.

1. Czy w Państwa Gminie występuje problem z brakiem dopuszczania lub ograniczeniami w zatrudnianiu pedagogów, którzy nie mają pełnego wykształcenia (dotyczy to głównie psychologów i nauczycieli wychowania przedszkolnego)?
2. Czy napotykają Państwo na trudności w znalezieniu w pełni wykwalifikowanych pedagogów, szczególnie w zakresie psychologii i wychowania przedszkolnego?
3. Ile wakatów obecnie występuje w Państwa Gminie wśród psychologów i nauczycieli przedszkolnych?
4. Jakie działania podejmowane są w Państwa Gminie w celu złagodzenia skutków braków kadrowych wśród pedagogów?

Związek zwrócił się także z prośbą o informację na temat współpracy z kuratorem oświaty. Czy w Państwa opinii w woj. śląskim występują trudności w uzyskiwaniu zgody na zatrudnianie studentów lub osób bez pełnych kwalifikacji, co mogłoby pogłębiać braki kadrowe? Na to pytanie jednak nie uzyskano odpowiedzi.

Z odpowiedzi uzyskanych od Będzina, Pilchowic i Rudy Śląskiej wynika, że choć problem z brakami kadrowymi w zakresie zatrudniania psychologów i nauczycieli wychowania przedszkolnego jest powszechny, sytuacja w poszczególnych gminach różni się pod względem skali trudności i podejmowanych działań.

1. Będzin:

- W przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Miasto Będzin aktualnie nie ma problemu z brakiem dopuszczenia lub ograniczeniami w zatrudnianiu nauczycieli wychowania przedszkolnego, pedagogów szkolnych i psychologów. Wszyscy zatrudnieni nauczyciele mają kwalifikacje zgodne z obowiązującym prawem oświatowym.

- Dyrektorzy przedszkoli od dwóch lat zgłaszają problemy z zatrudnieniem psychologów i nauczycieli wychowania przedszkolnego. Ostatecznie udaje im się zatrudnić na wakaty nauczycieli rozpoczynających pracę w zawodzie i nauczycieli emerytów. Problem jest także z zatrudnieniem pedagogów specjalnych, a zwłaszcza nauczycieli rehabilitantów.
- Aktualnie w szkołach podstawowych i przedszkolach prowadzonych przez Miasto Będzin nie ma wakatów wśród psychologów i nauczycieli wychowania przedszkolnego. Niepokojące jest jednak zjawisko niestabilności zatrudnienia w tej grupie pracowników pedagogicznych. Ciągłe zmiany kadrowe nie służą właściwej pracy pedagogicznej.
- W Będzinie dyrektorzy przedszkoli i szkół zachęceni są do szczególnej aktywności w poszukiwaniu osób z kwalifikacjami, do pełnego wykorzystania środków na doskonalenia zawodowe nauczycieli do uzyskania dodatkowych kwalifikacji.
- Miasto Będzin akceptuje treść apelu w sprawie ułatwienia dostępu do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego oraz w sprawie zatrudniania psychologów w szkołach i przedszkolach z pewnymi zastrzeżeniami. Zwraca jednak uwagę na problem z zatrudnieniem na stanowisku psychologa osoby bez kwalifikacji. Jest to praca bardzo odpowiedzialna, wymagająca specjalistycznej wiedzy oraz umiejętności diagnostycznych.
- Dodatkowo - zdaniem Miasta - tytuł apelu jest nieprecyzyjny, zwłaszcza zapis o dostępie do tzw. zawodu przedszkolnego.

2. Pilchowice:

- Gmina odnotowuje trudności w zatrudnianiu nauczycieli przedszkolnych i psychologów.
- Obecnie występuje 1 wakat wśród nauczycieli przedszkolnych.
- W celu złagodzenia skutków braku kadry, wprowadza się dodatkowe etaty pomocy nauczyciela oraz godziny ponadwymiarowe oraz doraźne zastępstwa dla zatrudnionych nauczycieli.

3. Ruda Śląska:

- Ruda Śląska pozytywnie opiniuje przedstawioną propozycję. Inicjatywa, która zakłada nowelizację przepisów prawa oświatowego i ułatwienie przez to dyrektorom przedszkoli i szkół zatrudniania za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny studentów 4 lub 5 roku wychowania przedszkolnego oraz psychologii wydaje się bardzo trafiona. **Biorąc pod uwagę problemy kadrowe, które obecnie występują w jednostkach systemu oświaty, należałoby rozważyć nawet i dalej idące rozwiązanie, a mianowicie możliwość ułatwienia zatrudniania za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny studentów 4 lub 5 roku wszystkich kierunków studiów, które przygotowują do wykonywania zawodu nauczyciela.**

- Z informacji przedstawionych przez dyrektorów przedszkoli, szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi oraz zespołów szkolno-przedszkolnych (łącznie 39 jednostek) wynika, że w niektórych występują problemy z zatrudnianiem za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny osób, które nie mają pełnego wykształcenia – zwłaszcza w zakresie psychologii lub wychowania przedszkolnego.
- Dyrektorzy rudzkich przedszkoli i szkół napotykać na trudności w znalezieniu w pełni wykwalifikowanych psychologów i nauczycieli wychowania przedszkolnego.
- W jednostkach, które wskazano w odpowiedzi na pytanie nr 1, występują obecnie: wakat na 0,5 etatu psychologa oraz wakaty na ok. 6 etatów nauczycieli wychowania przedszkolnego.
- W celu złagodzenia skutków braków kadrowych wśród pedagogów organ prowadzący przedszkola i szkoły w Rudzie Śląskiej w porozumieniu z dyrektorami ustala corocznie wykaz deficytowych specjalności kształcenia i określa je jako kierunki, na które przyznawane będzie dofinansowanie na doskonalenie zawodowe nauczycieli. W 2024 r. w wykazie dofinansowywanych kierunków kształcenia znalazły się m.in. pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, psychologia, pedagogiki specjalne oraz takie, które przygotowują do nauczania przedmiotów zawodowych.

Podsumowanie:

Z odpowiedzi wynika, że gminy dostrzegają potrzebę wsparcia i ułatwienia w zatrudnianiu pedagogów, zwłaszcza w zakresie psychologii i wychowania przedszkolnego, jednak skala problemu różni się między gminami. Ruda Śląska i Pilchowice doświadczają istotnych braków kadrowych, podczas gdy w Będzinie, mimo braku wakatów, występuje problem z niestabilnością zatrudnienia. W związku z tym ważne jest, aby działania podejmowane w ramach apelu uwzględniały zarówno potrzebę wsparcia kadrowego, jak i kwestie jakości zatrudnienia, szczególnie w zakresie kluczowych specjalności takich jak psychologia.